

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/212/2019
Identifikačné číslo spisu: 6117236984
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6117236984.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci výkonu rozhodnutia oprávneného N. B. W., bývajúceho v E. E., V. XX, proti povinnej I. N. W., bývajúcej v C., N. X, zastúpenej JUDr. Jozefom Bujdošom, advokátom so sídlom v Stropkove, Hlinky 262/6, o návrhu oprávneného na nariadenie výkonu rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 37 P 14/2017-77 zo dňa 19. apríla 2017 o rozvod manželstva a o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom W., N. W., nar. XX. N. XXXX a C. A., nar. XX. W. XXXX, obe bývajúce u povinnej a zastúpené opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, na základe nesúhlasu Okresného súdu Svidník zo dňa 6. novembra 2017, sp. zn. 8 Em 1/2017 s prenesením miestnej príslušnosti, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 37 Em 4/2017, o dovolaní povinnej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 21. novembra 2017 sp. zn. 24 NcC 9/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Povinnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 13. októbra 2017 sp. zn. 37 Em 4/2017 preniesol miestnu príslušnosť na Okresný súd Svidník podľa ustanovenia § 371 ods. 1, § 371 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), keď mal z návrhu oprávneného a z obsahu spisu preukázané, že maloleté deti sa spoločne s povinnou nachádzajú od septembra 2017 v C., teda v obvode Okresného súdu Svidník. Súd vo veci predpokladal záujem povinnej na tom, aby sa v obvode Okresného súdu Svidník maloleté deti zdržiavali dlhodobo, nakoľko sú v C. prihlásené do školského a predškolského zariadenia a povinná si dňa 22. septembra 2017 podala návrh na úpravu styku otca s maloletými deťmi a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Vzhľadom k tomu, že sa v danej veci jedná o konanie o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých detí, v prípade, ak by prišlo k faktickému výkonu rozhodnutia odňatím dieťaťa je účelnejšie s prihliadnutím na príslušnosť orgánov sociálnej starostlivosti o maloletých, ktorí sú súčinní pri výkone rozhodnutia, aby o výkone rozhodnutia rozhodoval súd, v obvode ktorého sa maloleté deti zdržujú a ktorý pozná miestne pomery v mieste bydliska, či školského zariadenia maloletých detí.

2. Okresný súd Svidník nesúhlasil s prenesením príslušnosti z Okresného súdu Banská Bystrica na Okresný súd Svidník podľa § 371 ods. 2 CMP z dôvodu, že matka maloletých aj spolu s maloletými deťmi sa do C. presťahovala bez súhlasu otca, a tak bydlisko maloletých v C. nebolo založené ani dohodou rodičov, ani iným zákonným spôsobom. O prenesení miestnej príslušnosti je možné rozhodnúť len vtedy, ak sa zákonným spôsobom v priebehu konania zmenia okolnosti, podľa ktorých sa posudzuje miestna príslušnosť. V tomto prípade už v čase podania návrhu na výkon rozhodnutia sa maloleté deti nachádzali v C., kde už boli prihlásené do škôlky, resp. školy, teda okolnosti, ktoré boli podľa rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica dôvodom na prenesenie miestnej príslušnosti, tak nenastali v priebehu konania, ale existovali už v čase začatia konania o výkon rozhodnutia. Z týchto dôvodov Okresný súd Svidník predložil vec Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“) uznesením z 21. novembra 2017 sp. zn. 24 NcC 9/2017 vyslovil, že nesúhlas Okresného súdu Svidník s prenesením miestnej príslušnosti je dôvodný. Vychádzal z § 371 ods. 1 CMP, ktorý vymedzuje miestnu príslušnosť súdu v prípade výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých do obvodu toho súdu, v ktorom má dieťa v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom. Miestna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica bola určená v čase začatia konania zákonnou vyššie uvedenou zásadou vychádzajúcou z bydliska maloletých určeného dohodou rodičov v čase začatia konania. Aj keď sa matka s maloletými deťmi ešte pred podaním návrhu na výkon rozhodnutia odsťahovala do C., kde sa zdržuje, táto zmena bydliska maloletých neprebehla zákonným spôsobom vzhľadom na to, že išlo o zmenu bydliska maloletých bez súhlasu otca, a teda nebola vykonaná na základe dohody rodičov. Odvolací súd súhlasil s argumentáciou Okresného súdu Svidník, že bydlisko maloletých nebolo založené ani dohodou rodičov a z obsahu spisu nevyplýva ani to, aby bolo založené iným zákonným spôsobom. Poukázal tiež na § 35 Zákona o rodine, podľa ktorého pri podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností sú rodičia povinní sa dohodnúť. Dohoda rodičov o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, ku ktorej rodičia nemôžu dospieť, však v zmysle tohto ustanovenia môže byť nahradená autoritatívnym rozhodnutím súdu. Práve zmena bydliska maloletého dieťaťa patrí taktiež medzi podstatné veci súvisiace s výkonom rodičovských práv a povinností a k takejto zmene by malo dochádzať práve na základe dohody oboch rodičov a v prípade ak sa rodičia nedohodnú, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd. V tomto prípade ide o dva zákonné spôsoby zmeny bydliska maloletého.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie povinná, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP a tiež z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Poukázala na to, že už uznesením sp. zn. 32 P 225/2017 Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 9. októbra 2017 bola vo veci úpravy styku prenesená miestna príslušnosť na Okresný súd Svidník a na tom základe bol postúpený aj celý spis Okresného súdu Banská Bystrica na Okresný súd Svidník. Tiež poukázala na to, že sám Okresný súd Svidník v konaní 4 P 76/2017 vo veci úpravy styku otca s maloletými deťmi postúpil tento spis na Okresný súd v Banskej Bystrici. Mala za to, že na základe týchto skutočností boli zákonným spôsobom zmenené okolnosti, podľa ktorých sa posudzuje miestna príslušnosť, a preto nie je opodstatnené a ani logické, aby vo veci úpravy styku rozhodoval Okresný súd Svidník a vo veci nariadenia výkonu rozhodnutia sp. zn. 37 P 14/2017 mal rozhodovať Okresný súd Banská Bystrica. Ďalej uviedla, že bydlisko maloletých na adrese N. X, C. bolo určené zákonným spôsobom, keď bydlisko maloletého C. A. bolo od jeho narodenia od XX. W. XXXX až do 31. augusta 2016 na adrese N. X, C. a až špekulatívnym konaním oprávneného v rozpore s dobrými mravmi došlo dňa 31. augusta 2016 k zmene jeho bydliska na V. XX, E. E., pričom o tejto skutočnosti matka maloletého nemala žiadnu vedomosť a dozvedela sa o tom až dňa 21. septembra 2017 náhodným spôsobom. Taktiež bydlisko maloletého N. W. bolo od jeho narodenia až do 8. septembra 2016 na adrese N. X, C.. Uviedla, že určenie bydliska maloletých N. W. a C. A. bolo vykonané v súlade so zákonom č. 253/1998 Z.z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších zmien. Mala za to, že Krajský súd v Prešove pri svojom rozhodovaní o „nesúhlase Okresného súdu Svidník s prenesením miestnej príslušnosti je dôvodný“ vôbec nezohľadnil skutočnosť, že v čase rozhodovania Okresného súdu Banská Bystrica o rozvoze manželstva oprávneného s povinnou a o úprave rodičovských práv a povinností k

maloletým deťom na čas po rozvode, bolo zrejmé, že trvalým bydliskom povinnej je C., N. X a adresa v E. E., V. XX je len jej prechodný pobyt. Záverom upriamila pozornosť dovolacieho súdu na to, že povinnej nebolo umožnené sa vyjadriť, predložiť dôkazy a doklady v konaní o prenesení miestnej príslušnosti a Krajský súd Prešov nevyzval a ani neupovedomil povinnú, že bude rozhodovať o nesúhlase Okresného súdu Svidník s prenesením miestnej príslušnosti. Navrhla napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Oprávnený navrhol dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie je treba odmietnuť z nasledovných dôvodov.

7. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ

vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu (1 Cdo 54/2018, 2 Cdo 33/2017, 3 Cdo 33/2017, 4 Cdo 54/2018, 5 Cdo 104/2017, 7 Cdo 29/2018, 8 Cdo 140/2017).

14. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco, namieste je tu skôr reštriktívny výklad. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti dovolania - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

15. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

16. Pokiaľ povinná prípustnosť dovolania, ktorým napadla uznesenie odvolacieho súdu, vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP, je potrebné skonštatovať, že toto uznesenie nie je rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej a nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.

17. Vzhľadom na uvedené preto dovolací súd dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

18. Pokiaľ povinná prípustnosť dovolania vyvodzuje tiež podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolací súd pripomína, že aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť najskôr splnené predpoklady prípustnosti dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

19. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní.

20. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená, a preto ani nedošlo k ustáleniu jeho rozhodovacej praxe. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku

dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od predošlej právnej úpravy v zmysle Civilného sporového poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci prípustnej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

21. V tejto súvislosti dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka neformulovala právnu otázku, ktorú je potrebné riešiť. Namietala otázky skutkové a spôsob dokazovania, pokiaľ ide o bydlisko maloletých, či došlo alebo nedošlo k jeho zákonnej zmene, resp. zmene dohodou rodičov.

22. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie povinnej ani z dôvodu § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je procesne prípustné, a to podľa § 447 písm. f/ CSP, a preto dovolanie odmietol.

23. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.